

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

УДК 619:612.315/.325:636.598

**ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ЗАЛОЗИСТОЇ ЧАСТИНИ
ШЛУНКА ЦЕСАРКИ**

Кондраток І.М., студентка 3 курсу,

*Науковий керівник - Усенко С.І., канд. вет. наук, ст. викладач
Національний університет біоресурсів та природокористування України,
м. Київ*

Як відомо, шлунок зерноїдних птахів складається із залозистої та м'язової частин. Залозиста частина шлунка є продовженням стравоходу. У ній їжа просочується шлунковим соком, який забезпечує її подальше перетравлення.

Розвиток та будова цієї частини шлунка порівняно добре вивчені у курей, качок і гусей. Відомостей про ці структури у цесарок у спеціальній літературі ми знайшли, що й стало метою наших досліджень.

Матеріал для дослідження (залозисту частину шлунка) відібрали від 5 голів

цесарок породи сіра крапчаста у віці 7 місяців. Дослідження проводили макрота мікроскопічними методами морфологічних досліджень.

Залозиста частина шлунка має вигляд короткої веретеноподібної, товстостінної, дещо сплющеної з боків трубки. Передній і задній кінці якої звужені, а середня частина розширена. Її передній кінець починається від стравоходу, а задній з'єднується з м'язовою частиною шлунка проміжною зоною, та має продовгасту, округлу форму (діаметром $10,2 \pm 0,03$ мм) (за сучасними літературними даними, ця ділянка шлунка відноситься до його залозистої частини). Загальна довжина залозистої частини шлунка становить $39,23 \pm 0,02$ мм, з них, власне залозиста частина займає 76,5 % , а решту – 23,5% проміжна. Показник найбільшої ширини залозистої частини шлунка дорівнює $8,00 \pm 0,01$ мм, а найбільшої висоти – $13,04 \pm 0,01$ мм. Абсолютна маса залозистої частини шлунка разом із проміжною зоною становить $4,31 \pm 0,1$ г, а відносна – $0,31 \pm 0,01$ %.

Проведеними дослідженнями підтверджено, що стінка залозистої частини шлунка утворена слизовою, м'язовою та серозною оболонками. Слизова оболонка формує низькі поздовжні складки та утворена епітелієм, власною та м'язовою пластинками та підслизовою основою. М'язова оболонка утворена гладкою м'язовою тканиною, а серозна – пухкою волокнистою сполучною, яка зовні вкрита мезотелієм.

Епітелій слизової оболонки залозистої частини шлунка - простий циліндричний залозистий. Власна пластинка сформована пухкою волокнистою сполучною тканиною. Вона пронизана численними простими слабо розгалуженими залозами. У власній пластинці слизової оболонки залозистої частини шлунка та її проміжної зони між поверхневими залозами та під ними виявляються значні скупчення лімфоїдних клітин, які формують дифузну лімфоїдну тканину та лімфоїдні вузлики.

М'язова пластинка добре розвинена та представлена пучками поздовжньо орієнтованих гладких м'язових клітин. Підслизова основа, як і власна пластинка, утворена пухкою волокнистою сполучною тканиною. У ній знаходяться часточки глибоких залоз. Їхні вивідні протоки відкриваються на поверхні слизової оболонки сосочками. У часточках глибоких залоз і між ними зустрічаються локальні скупчення лімфоїдних клітин. Вивідні протоки окремих часточок глибоких залоз, також, оточені лімфоїдною тканиною.

Лімфоїдні клітини інфільтрують поверхневий епітелій слизової оболонки та епітелій поверхневих та глибоких залоз.

Епітелій проміжної зони покритий густою желеподібною масою, а в ділянках розташованих ближче до м'язової частини шлунка – ніжною кутикулою. У підслизовій основі проміжної зони глибокі залози відсутні. У ділянках, розташованих ближче до залозистої частини шлунка, власна пластинка та підслизова основа насичені значними скупченнями лімфоїдної тканини. Яка представлена дифузною лімфоїдною тканиною та лімфоїдними вузликами.

М'язова оболонка залозистої частини шлунка утворена трьома шарами гладких м'язових клітин: внутрішнім - косим, зовнішнім - поздовжнім (слабо розвинений) та середнім - циркулярним.

Між зовнішнім та середнім шарами м'язової оболонки знаходяться шари пухкої волокнистої сполучної тканини з кровоносними та лімфатичними судинами та нервовими сплетеннями.

Морфометричні показники залозистої частини шлунка та її проміжної зони значно відрізняються. Стінка цієї частини шлунка утворена слизовою, м'язовою та серозною оболонками. Епітелій слизової оболонки – простий циліндричний залозистий. М'язова пластинка добре розвинена. У підслизовій основі проміжної зони глибокі залози відсутні. М'язова оболонка залозистої частини шлунка утворена трьома шарами гладких м'язових клітин. У власній пластинці та підслизовій основі залозистої частини шлунка виявляються скупчення лімфоїдної тканини. Вони представлені дифузною лімфоїдною тканиною, а окремі з них ще й лімфоїдними вузликами. В поверхневому епітелії слизової оболонки та в епітелії поверхневих і глибоких залоз спостерігається інфільтрація лімфоїдними клітинами.